

Опис порожнини

Грот «Козацький» розташований на північному березі Тарханкутського півострова (південний берег Каркінітської затоки), на ділянці узбережжя на схід від 1-ї балки, на схід від прикордонної застави. Координати гроту 45° 30' 47,54", 32° 39' 57,49".

Грот ПК-325 є абразійно-карстовою порожниною. Грот розташований на території Чорноморської спелеологічної ділянки Тарханкутського карстового району.

Протяжність гроту – 46,1 м; площа – 610,7 м²; об'єм – 3958 м³. Складено повний план порожнини.

У плані грот поділяється на дві частини. У північно-східній його частині знаходиться "Великий" зал - велика порожнина неправильної форми, розмірами 26 на 16 метрів. У західній частині, зал низьким ходом, довжиною 10 м, з'єднується з південно-західною частиною гроту, яка являє собою скельний навіс, шириною 3-5 метрів і довжиною 21 м. У східній стінці є дві великі низькі ніші завдовжки 4 і 6 метрів. Далі на південний захід, грот переходить у вузький скельний навіс. Вздовж грота проходять невеликі скельні карнизи. Вони знаходяться трохи нижче за рівень моря. Покрівля грота в основному плоска, рівна або східчаста. Дно майже рівне, що слабо підвищується убік від моря. Але закладено дно на різних позначках із перепадом понад 5 метрів.

Дно «Великого» залу знаходиться на глибині 4-5 метрів нижче за рівень моря, а дно всієї південно-західної частини гроту закладено на 0,5-1,0 м вище за рівень моря. Максимальна висота гроту 11 м, спостерігається на вході, близько Т.0 (4,8 м затоплено). В основному висота «Великого залу» дорівнює 8-9 м, з яких 4-5 м затоплено морем. У південно-західній частині грота, висота не перевищує 2,2 м. Максимальна ширина грота – 28 м, спостерігається в його центральній частині, ширина входу 25,3 м. Стіни гроту у надводній частині, нерівні, незграбні, біля кромки води, трохи згладжені абразійними процесами. У підводній частині рельєф стін більш згладжений, округлі, виступи та ніші набули округлих обрисів.

«Великий» зал – найбільша порожнина грота. Середня висота гроту 10 метрів. Покрівля переважно залу плоска, рівна, ближче до стін – ступінчаста. Уздовж більшої частини периметра зали йде вузький скельний карниз. Верхня поверхня якого знаходиться на глибині 0,2-0,5 м від поверхні моря. На захід від Т.1, поза межами гроту, під водою, на глибині 0,6 м знаходиться велика скеля з плоскою поверхнею, аналогічна за своїм походженням з карнизом. За 2 метри від початку скельного козирка, з дна з води трохи піднімається скеля. У південно-західній частині зали, на дні багато великих плоских брил вапняку, а в самій південній частині зали, на дні видно цілий вал з брил. Біля східної стінки грота, на карнизі, знаходиться кам'яна колона. Поруч у стінці, на висоті 1,2 м над водою, знаходиться отвір у невелику карстову каверну. На південь від неї, на глибині 3-х метрів під водою, знаходиться подібна каверна, але розширена абразійними процесами. З південної частини зали починається хід, що з'єднує зал із південно-західною частиною гроту. У своїй південній частині він є лаз висотою до 60 см і шириною більше 3 м. На південь від цього лаза, висота грота різко зменшується, становлячи в середньому 2 м. Дно лаза і після нього закладено вище рівня моря. Ширина гроту зменшується до 5 м. На дні знаходяться невеликі еверзійні котли завглибшки до 0,5 м. Ще південніше грот сильно завалений брилами, оскільки частина козирка впала. У гроті вони невеликі, плоскі, а за його межами великі, багатометрові. У цьому місці в глибину скельного масиву йдуть довгі, але низькі плоскі ніші. Південна межа гроту умовна, проведена на його звуження.

Грот закладений у сарматських (середньо сарматських?) щільних, неясно шаруватих печеристих вапняках жовтувато-білого, білого та світло-сірого кольору. Загалом вапняк печеристий, але виділяються окремі прошарки масивнішого складання, без видимих каверн. Печеристість у різних прошарках різна, що добре видно на фотографіях. Велика частина дна великої зали гроту, вкрита піском з брилами, що окремо лежать, і валунами вапняку. У південно-східній частині, біля стін, на дні навали брил і валунів. У північно-західному напрямку, до скелі, що стирчить з води, навал каменів на дні змінюється великими плоскими обваленими брилами. У південно-західній частині грота, дно скельне.

Дно північно-східної частини гроту затоплено морем. Підтоплено дно «Великого» залу гроту. Глибина води тут досягає 5 м, у південній частині вона зменшується до 4 м. Ще менше глибина

над навалом брил у самій південній частині зали. Невелике 2-метрове відгалуження, карстового походження, розташоване у південно-східній частині зали, затоплено повністю. Воно знаходиться на глибині 3 м від поверхні. У деяких місцях зі стелі грота спостерігається крапель.

У верхній частині на стінах гроту та покрівлі, біля входу, іноді зустрічаються окремі невеликі плями чорного лишайника веркукарія скельна (*Wergucaria mauga*). У глибині великої зали, на південній стінці, чорного лишайника більше. Він дрібними, але частими плямами, що покриває нижню частину стіни, до висоти приблизно 2 м, над поясом бурих водоростей. Часто, тут, бурі, зелені водорості та лишайник утворюють мозаїчний покрив. На південно-західній стінці він утворює майже суцільний покрив, з рідкісними зеленими плямами водоростей. У проміжках між лишайником стіни покриті зеленими водоростями. У південно-західній частині грота, чорного лишайника більше, ніж у великій залі. Він іноді трапляється і на дні грота. У низькій частині гроту, у районі Т.4, дно і покрівля покриті нальотом коричневих водоростей, а проміжках з-поміж них, зеленими водоростями. Іноді на дні. У коричневому покриві зустрічаються невеликі плями чорного кольору. Але це, мабуть, не лишайник, а щось інше. Уступ покрівлі, перед зниженням, покритий яскравим зеленим покривом, а ще вище на покрівлі, на зеленому тлі видно цятки чорного кольору. Майже вся решта стін і покрівлі, покрита блідо-зеленим нальотом мікроскопічних водоростей, різної інтенсивності забарвлення. Покрив найінтенсивнішого зеленого кольору, видно на покрівлі, в дальній частині великої зали. По кромці води та вище її, приблизно на 20-40 см, спостерігається суцільний покрив буро-коричневих мікроскопічних водоростей. Під водою, скелі ближче до входу, вкриті жорсткими кущиками бурих водоростей, заввишки до 10 см. Ці ж жовтуваті-бурі кущі, заввишки до 20-30 см, покривають уступи скель на межі гроту. Контрастуючи з ними, тут же окремими плямами зустрічаються яскраво-зелені водорості довжиною до 10 см. Такі ж зелені водорості видно на коричневому водоростевому нальоті, на уступі, в західній частині гроту.

Грот недоступний лише під час штормів.

Грот описаний та знятий 27 липня 2010 року Проніним В., Мельником І., Левченком А

Опис складено. Проніним К.